

УДК 004.942:[005.52:005.334]:65.011:654.07Укртелеком
JEL Classification: C13, G33, L96
doi: 10.31767/nasoa.1-2.2023.08

Л. В. ЛАЗОРЕНКО,

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту,
маркетингу та публічного управління,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
e-mail: lv108@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8505-1768;

М. М. НІКІФОРОВ,

аспірант кафедри менеджменту,
Державний університет телекомунікацій,
e-mail: nikiforov.nikolay89@icloud.com
ORCID: 0009-0009-9759-8988

Оцінка ризику банкрутства АТ «Укртелеком»

У роботі розглянуто ризик банкрутства, що є одним із найважливіших ризиків поточної діяльності будь-якої компанії. Тому серед обов'язкових завдань її фінансової служби – моніторинг фінансового стану компанії з метою якомога ранішого виявлення ознак можливого банкрутства, тобто її неплатоспроможності. Охарактеризовано допустимий, критичний і катастрофічний рівні ризику, визначені за результатами оцінювання ризику банкрутства підприємства. Подано моделі оцінки ризику банкрутства діяльності підприємств, розроблені в рамках дискримінантного аналізу – одного з найпопулярніших інструментів системи оцінки ризику банкрутства. Оцінено ризик банкрутства АТ «Укртелеком» за 2020–2022 роки. Виявлено, що рівень ризику банкрутства підприємства, незважаючи на його збитковість у 2022 році, становить 15–20%. Запропоновано напрями запобігання банкрутству АТ «Укртелеком», основними з яких є: залучення додаткових коштів для відновлення рентабельності діяльності; реструктуризація боргових зобов'язань; перегляд та зміна цінової політики; зміна асортименту надання послуг; удосконалення технологічної складової надання послуг.

Ключові слова: ризик банкрутства, моделі оцінки ризику банкрутства, АТ «Укртелеком», телекомунікаційні підприємства, запобігання банкрутству.

L. LAZORENKO,

Doctor in Economics. Professor
Head of Department of Management,
Marketing and Public Management,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit

M. NIKIFOROV,

Ph.D Student of Department of Management,
State University of Telecommunications

Bankruptcy risk assessment of JSC Ukrtelecom

The current stage of economic development requires enterprises to constantly improve the efficiency of activities and strengthen their positions. The introduction of a bankruptcy risk assessment system of any enterprise is an integral condition for its successful operation. The issue of applying appropriate methods and models for assessing the risk of bankruptcy of enterprises and developing ways to overcome or prevent them in order to improve the efficiency of enterprises is especially relevant in the current conditions. The purpose of the study is assessing the bankruptcy risk of JSC Ukrtelecom and determining the ways to overcome and prevent it. One of the most important methods of the early warning system and the method of

forecasting the bankruptcy of enterprises is discriminant analysis. The most famous model of one-factor discriminant analysis is Beaver's system. In the practice of financial and economic activities of western firms, the five-factor Altman model is widely used to assess the risk of bankruptcy. The possibility of overcoming and preventing the risk of bankruptcy should be considered in conceptual and practical contexts. Today, the sphere of telecommunication services is quite developed and is highly efficient. But some enterprises in this industry still need constant monitoring and improvement of activities, since due to high competition they become unprofitable due to the use of outdated technologies or lack of demand for services. One of these enterprises is JSC Ukrtelecom, which in 2022 is unprofitable. According to the assessment of the risk of bankruptcy of JSC Ukrtelecom by three models, it is low and amounts to 15–20%. It is advisable to implement the following measures: attracting additional funds to restore the profitability of the enterprise; restructuring of debt obligations of the enterprise; revision and change of the pricing policy of the enterprise; changing the range of services provided by the enterprise; improving the technological component of service provision.

Key words: *bankruptcy risk, bankruptcy risk assessment models, JSC Ukrtelecom, telecommunication enterprises, bankruptcy prevention.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах підприємства повинні постійно проводити аналіз своєї діяльності для того, щоб бути конкурентоспроможними та забезпечувати її максимальну ефективність і прибутковість. Використання методики оцінки ризику банкрутства будь-якого підприємства є важливою складовою моніторингу його функціонування. Проблематика застосування відповідних методів та моделей оцінки ризику банкрутства і розробка шляхів їх подолання або уникнення з метою підвищення ефективності діяльності підприємств набуває особливої актуальності у нинішніх умовах.

АТ «Укртелеком» є найбільшим оператором фіксованого зв'язку в Україні. У сучасних умовах підприємство надає також послуги мобільного зв'язку та доступу до Інтернету. Але початково діяльність підприємства була зосереджена на наданні послуг саме фіксованого зв'язку, тому сьогодні воно зазнає збитків, оскільки ці послуги поступово втрачають свою актуальність. Отже, є доцільним проаналізувати ризики банкрутства цього підприємства та запропонувати можливі шляхи запобігання цим ризикам або їх подолання та підвищення ефективності діяльності АТ «Укртелеком».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання оцінювання ризику банкрутства підприємств детально розглядалися Є. Андрушаком. У своїх роботах він зосереджувався на оцінці ризику банкрутства, заснованій на багатофакторних моделях Альтмана, Беєрмана і Краузе. Водночас науковець зазначав, що ці моделі не завжди можуть використовуватися для підприємств через відсутність тієї чи іншої інформації, необхідної для проведення розрахунків. Прихильником використання *R*-моделі прогнозування ступеня ризику банкрутства підприємства, яка найбільш поширена у країнах з перехідною економікою, був В. Павлюк. Основними пропозиціями Ю. Петленка є використання оцінки ризику банкрутства на основі моделей однофакторного дискримінантного аналізу та системи показників У. Бівера, однак ці підходи також не дають об'єктивної оцінки ситуації. О. Терещенко є розробником однієї з моделей оцінки ризику банкрутства, яка тривалий час використовувалася вітчизняними підприємствами, але з часом було виявлено, що вона не може бути застосована для суб'єктів господарювання будь-яких галузей.

Зважаючи на вищезазначене, вважаємо: для об'єктивної оцінки ризику банкрутства підприємства доцільно використовувати поєднання різних моделей, що сприятиме отриманню більш достовірного результату.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є оцінка ризику банкрутства АТ «Укртелеком» та обґрунтування шляхів його подолання та запобігання.

Виклад основного матеріалу. Ризик банкрутства є одним із найважливіших ризиків поточної діяльності будь-якої компанії. Тому до завдань фінансової служби в обов'язковому порядку належить моніторинг фінансового стану компанії з метою якомога ранішого виявлення ознак можливого банкрутства. Банкрутством називається нездатність компанії своєчасно розплачуватися за своїми зобов'язаннями, тобто її неплатоспроможність, що виявляється на підставі факту порушення встановлених

термінів платежів. Відповідно до законодавства України, визнання компанії банкрутом тягне за собою її ліквідацію, що і є тією основною причиною, яка спонукає фінансові служби ретельно контролювати ризики банкрутства і дотримуватися жорсткої фінансової дисципліни.

Отже, основним індикатором, що дозволяє оцінити ризик банкрутства, є довготривала втрата платоспроможності. Однак це й індикатор досить складний і неоднозначний в оцінці, оскільки існує багато причини виникнення довготривалої неплатоспроможності [1, с. 224]:

- ✓ причиною постійної нестачі коштів може бути зниження рівня ділової активності діяльності підприємства (зниження обсягів попиту і, як наслідок, зниження виручки);
- ✓ досить стійкий протягом тривалого часу брак коштів буде відчувати нормально працююча компанія, покупці продукції якої опинились у складному фінансовому становищі й попросили відстрочку або розстрочку з оплати власних зобов'язань перед цією компанією;
- ✓ серйозний брак коштів буде відчувати компанія, яка здійснює невиправдано ризикові фінансові операції. Тривалість нестачі коштів дорівнюватиме періоду часу, протягом якого компанія виявить причину неплатоспроможності та перегляне свою фінансову політику щодо здійснення подібних операцій, плюс час на повернення до нормального стану (цей останній період може бути досить тривалим і скласти більшу частину загального часу виходу з фінансової кризи);
- ✓ практично постійний брак коштів спостерігатиметься у компанії, вхідні та вихідні грошові потоки якої не узгоджені між собою в часі;
- ✓ нестача грошових коштів протягом порівняно довгого періоду можлива внаслідок прорахунків у виборі джерела фінансування поточної діяльності або окремого великого проекту;
- ✓ тривала неплатоспроможність може виникнути при проведенні великих високо ризикових операцій, за якими не виправдалися фінансові та економічні очікування тощо.

Як видно з цього переліку, причини появи тривалої неплатоспроможності є доволі різноманітними: від загальних труднощів на ринку до прорахунків у роботі фінансових служб компанії. Тому відстежувати весь спектр можливих причин з метою запобігання неплатоспроможності неможливо.

На практиці зазвичай причини виникнення можливої неплатоспроможності згруповують та передають різним керуючим службам компанії контроль вже за групами факторів. Стан постійної неплатоспроможності рідко коли виникає відразу, за короткий проміжок часу. У більшості випадків перехід компанії у цей стан – досить тривалий процес. Тому вкрай важливо виявити ознаки можливого настання цього стану якомога раніше.

Відповідно до оцінки рівнів ризику банкрутства підприємства виділяють такі види рівнів ризику: допустимий, критичний і катастрофічний.

Допустимий рівень ризику банкрутства не повинен перевищувати 50%. Це означає, що підприємство може втратити прибутковість і навіть мати суттєві збитки, але за рахунок позичкового капіталу певний час продовжуватиме свою діяльність та спрямовуватиме її на розвиток і відновлення прибутковості.

Критичний рівень ризику банкрутства становить від 50% до 75%. У такому випадку підприємство має суттєві збитки, втрачає свою платоспроможність і витрачає тривалий час і велику суму інвестицій на відновлення прибутковості.

Катастрофічний рівень ризику банкрутства становить понад 75%. Така ситуація свідчить про серйозні фінансові проблеми підприємства, його високу збитковість та неплатоспроможність і, як наслідок, його банкрутство та ліквідацію або реорганізацію.

Для оптимального функціонування будь-якого підприємства оптимальним рівнем ризику банкрутства є його рівень, нижчий за допустимий (20–40%). Оцінити та спрогнозувати рівень ризику банкрутства досить складно, для цього використовують різні методи та моделі. Найпростішим підходом до оцінки ризику банкрутства є використання системи коефіцієнтів, а саме: коефіцієнта поточної ліквідності, який ще називають

коефіцієнтом покриття; коефіцієнта забезпеченості власними коштами; коефіцієнта платоспроможності. Але система коефіцієнтів не є досконалою для оцінки й прогнозування рівня ризику банкрутства, оскільки не дає можливості комплексно оцінити фінансовий стан підприємства, а передбачає аналіз лише окремих показників. Отже, результати такого оцінювання не можна вважати абсолютно точними. З цією метою доцільно використовувати більш комплексні методики й моделі, які дають можливість застосування системного підходу і результати яких є більш точними й практичними.

Одним із найпопулярніших інструментів системи оцінки ризику банкрутства є дискримінантний аналіз – система методів математичної статистики, з допомогою якої здійснюється ранжування підприємств, рівень ризику банкрутства яких оцінюється, залежно від факторів впливу на цей процес. Ці показники (зокрема ринкова ніша, яку займає підприємство, рівень конкурентоспроможності, обсяг доходу підприємства) визначаються на основі аналітичного оцінювання фінансових можливостей певного числа підприємств, серед яких є ті, що опинились у фінансовій кризі, тоді як інші успішно продовжують своє функціонування.

Під час дослідження встановлюється кількість показників, проаналізувавши значення яких можна зробити висновок про рівень ризику банкрутства підприємства. Досліджувані суб'єкти господарювання умовно поділяють на три групи: з високим, середнім та низьким рівнем ризику банкрутства. Науковці виділяють однофакторний і багатфакторний дискримінантний аналіз.

Найвідомішими моделями однофакторного дискримінантного аналізу є система показників У. Бівера [2, с. 199]. Коефіцієнт Бівера розраховується як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довготермінових і поточних зобов'язань за формулою:

$$K_B = (\Phi_n + \Phi_a) / (P_o + P_n), \quad (1)$$

де K_B – коефіцієнт Бівера; Φ_n і Φ_a – чистий прибуток і амортизація; P_o і P_n – довгострокові та поточні зобов'язання.

Про незадовільну структуру балансу підприємства свідчить його відповідний фінансовий стан, коли протягом певного часу коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що означає скорочення частки прибутку, спрямованої на розвиток виробництва. Така ситуація може призвести до незадовільної структури балансу підприємства, коли воно працює в борг, а значення коефіцієнта забезпечення власними засобами є меншим за 0,1.

Але цей метод має певні недоліки. Перш за все, нормативні значення фінансових показників не відображають специфіку галузі, в якій задіяне підприємство. Також поза увагою залишається ефективність використання його капіталу. І нарешті, визначення коефіцієнта Бівера здійснюється статично, тобто аналіз фінансового стану підприємства проводиться на певну дату складання фінансової звітності [3, с. 120].

Головним недоліком однофакторного дискримінантного аналізу є те, що значення одних коефіцієнтів може свідчити про ефективність розвитку підприємства, тоді як інших – про спад діяльності. Така ситуація створює проблеми для оцінки рівня ризику банкрутства. Для об'єктивнішого вирішення цієї проблеми доцільно застосувати багатфакторний дискримінантний аналіз. У загальному вигляді алгоритм лінійної багатфакторної дискримінантної функції можна представити так:

$$Z = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + \dots + a_nx_n, \quad (2)$$

де $a_0, a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ – коефіцієнти (ваги) дискримінантної функції;

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ – показники (змінні) дискримінантної функції.

Фахівцями підприємств західних країн найбільш широко застосовуються кількісні оцінки ризику банкрутства, засновані на багатфакторних моделях Альтмана (1968 р.), Беєрмана (1976 р.), Краузе (1993 р.), а також тест на банкрутство Тамарі (1964 р.), які спочатку розроблялись і використовувались у США та Великій Британії [4, с. 99]. Вперше у Німеччині методика багатфакторного дискримінантного аналізу для оцінки фінансового стану підприємств була застосована у 1976 р. Висновки, зроблені за результатами проведеного аналізу, базувалися на аналітичному дослідженні 42 підприємств, половина з яких були збитковими та перебували у фінансовій кризі.

Найбільше поширення отримали двофакторна, п'ятифакторна та семифакторна моделі прогнозування банкрутства Альтмана (*Z*-показник). Сама модель була запропонована у 1968 р. на основі аналізу фінансових показників діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Залежно від значення *Z*-показника, який охоплює фактори оцінки активів та зобов'язань на основі аналізу структури балансу, прогнозується ймовірність банкрутства за відповідною шкалою. У діяльності корпорацій західних країн найчастіше використовується саме п'ятифакторна модель Альтмана, яка вважається найоб'єктивнішою [4, с. 100]:

$$Z = 1,2 K_1 + 1,4 K_2 + 3,3 K_3 + 0,6 K_4 + K_5, \quad (3)$$

де K_1 – оборотний капітал / всі активи (частка оборотного капіталу в активах підприємства); K_2 – нерозподілений прибуток / всі активи (частка нерозподіленого прибутку в активах підприємства (рентабельність активів)); K_3 – дохід від основної діяльності / всі активи (відношення прибутку від реалізації до активів підприємства); K_4 – ринкова вартість акцій / всі активи (відношення ринкової вартості звичайних акцій до пасивів підприємства); K_5 – обсяги продажу / всі активи (відношення обсягів продажу до активів).

Залежно від значення *Z*-показника оцінюється рівень ризику банкрутства підприємства за шкалою, що наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Визначення рівня ризику банкрутства підприємства за *Z*-показником Альтмана

Значення <i>Z</i>	Рівень ризику банкрутства
<1,8	Дуже високий
1,8 < <i>Z</i> < 2,7	Високий
2,7 < <i>Z</i> < 2,9	Ймовірний
>2,9	Дуже низький

Проте за усіх переваг цих моделей слід відмітити, що вони побудовані на основі вивчення поведінки компаній у країнах з розвинутою ринковою економікою, де спостерігається суттєва відмінність у веденні господарювання. Так, двофакторна модель оцінки ризику банкрутства була розроблена Е. Альтманом на основі оцінки фінансового стану 19 компаній США. П'ятифакторна модель – на основі вивчення фінансових показників 66 компаній, більше половини з яких, однак, у 1946–1956 рр. збанкрутували за наявності позитивного прогнозу, що також ставить під сумнів надійність цього методу.

Для країн із нестабільною економікою, яка здебільшого притаманна й Україні, використовують *R*-модель прогнозування ступеня ризику банкрутства підприємства [5, с. 255]:

$$R = 8,38 K_1 + K_2 + 0,054 K_3 + 0,63 K_4, \quad (4)$$

де *R* – показник ризику банкрутства підприємства; K_1 – оборотний капітал / вартість активів; K_2 – чистий прибуток / власний капітал; K_3 – дохід від реалізації продукції / вартість активів; K_4 – чистий прибуток / загальні витрати.

Рівень ризику банкрутства підприємства залежно від величини *R* подано у табл. 2.

Таблиця 2

Рівень ризику банкрутства підприємства залежно від значення показника *R*

Значення <i>R</i>	Рівень ризику банкрутства, %
<0	Максимальний (90–100)
0 – 0,18	Високий (60–80)
0,18 – 0,32	Середній (25–50)
0,32 – 0,42	Низький (15–20)
> 0,42	Мінімальний (до 10)

Можливість подолання та запобігання ризику банкрутства необхідно розглядати у концептуальному і практичному контекстах. Така ситуація вимагає постійного моніторингу й аналізу господарських процесів, методології розробки, обґрунтування та прийняття управлінських рішень, які повинні використовувати технології системного аналізу. Такі заходи залежать від фінансового стану підприємства.

На сьогодні сфера телекомунікаційних послуг досить розвинута і є високоефективною. Але підприємства галузі все ж таки потребують постійного моніторингу й удосконалення діяльності, оскільки в силу високої конкуренції стають збитковими через використання застарілих технологій або незатребуваність послуг. Одним із таких підприємств є АТ «Укртелеком», яке у 2022 році стало збитковим.

З метою недопущення подальшого зростання збитку АТ «Укртелеком» і розробки шляхів подолання та запобігання ризику банкрутства оцінимо цей ризик за останні три роки [6]. Спочатку використаємо методику Бівера, оскільки вона є найпростішою, хоча, як було зазначено вище, і не відображає повну ситуацію щодо фінансової діяльності підприємства (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка ризику банкрутства АТ «Укртелеком» з допомогою методики Бівера, 2020–2022 рр.

Показник \ Рік	2020	2021	2022
Коефіцієнт Бівера	0,23	0,34	0,31
Прибуток, тис. грн	257582	360032	-755179
Амортизація, тис. грн	664220	1057745	2086826
Довгострокові зобов'язання, тис. грн	2584041	2462326	2374527
Поточні зобов'язання, тис. грн	1449138	1746909	1977240

Значення коефіцієнта Бівера протягом досліджуваного періоду мають східчастий характер зміни. Так, у 2020 році його значення становило 0,23, у 2021 році воно зросло до 0,34, а в 2022 році знизилося до 0,31. Це свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства, зумовлений тим, що АТ «Укртелеком» у 2020 році мало прибуток 257 582 тис. грн, який у 2021 році збільшився до 360 032 тис. грн, а в 2022 році підприємство стало збитковим. Незважаючи на таку ситуацію, коефіцієнт Бівера все одно перевищує 0,2, а це означає, що найближчим часом цьому підприємству не загрожує банкрутство.

Тепер використаємо п'ятифакторну модель Альтмана (табл. 4).

Таблиця 4

Оцінка ризику банкрутства АТ «Укртелеком» з допомогою п'ятифакторної моделі Альтмана

Показник \ Рік	2020	2021	2022
Оборотний капітал, тис. грн	2265480	2292905	2762068
Загальна вартість активів, тис. грн	13925623	16033786	15256972
Нерозподілений прибуток, тис. грн	1366871	1079386	626121
Прибуток до оподаткування, тис. грн	326972	472871	-755120
Поточні зобов'язання, тис. грн	1449138	1746909	1977240
Власний капітал, тис. грн	9892444	11824551	10905205
Виручка від реалізації, тис. грн	4127123	3975837	3349956
K_1	0,16	0,14	0,18
K_2	0,1	0,07	0,04
K_3	0,02	0,02	-0,05
K_4	6,8	6,8	5,5
K_5	0,3	0,23	0,22
Z	4,78	4,64	3,63

Отже, для АТ «Укртелеком» за результатами розрахунків ризику банкрутства за моделлю Альтмана можна зробити висновок про досить низький його рівень, як і при оцінці за методикою Бівера. Спостерігається зниження значення Z з 4,78 у 2020 році до 3,63 у 2022 році, але все одно воно перевищує 2,9, що демонструє низький рівень ризику банкрутства АТ «Укртелеком». Це означає, що найближчим часом підприємству банкрутство не загрожує. Але не можна залишати поза увагою негативну тенденцію показника Z за останні три роки. Тому доцільно звернути увагу на покращення фінансового стану та повернення прибутковості підприємства в майбутньому.

І нарешті, оскільки Україна належить до країн з нестабільною економічною ситуацією, також використовуємо модель оцінки ризику банкрутства (4). Результати розрахунків за цією моделлю подано в табл. 5.

Таблиця 5

Оцінка ризику банкрутства АТ «Укртелеком», 2020–2022 рр.

Показник \ Рік	2020	2021	2022
Оборотний капітал, тис. грн	2265480	2292905	2762068
Загальна вартість активів, тис. грн	13925623	16033786	15256972
Чистий прибуток, тис. грн	257582	360032	-755179
Загальні витрати, тис. грн	3957752	4285401	3900404
Власний капітал, тис. грн	9892444	11824551	10905205
Виручка від реалізації, тис. грн	4127123	3975837	3349956
K_1	0,16	0,14	0,18
K_2	0,03	0,03	-0,07
K_3	0,3	0,23	0,22
K_4	0,06	0,08	-0,19
R	0,42	0,27	0,32

Незважаючи на збільшення прибутковості АТ «Укртелеком» у 2021 році порівняно з попереднім роком, показник R спадає майже у півтора рази з 0,42 в 2020 році до 0,27 у 2021 році. Потім показник ризику підвищується до 0,32 у 2022 році, хоча підприємство має суттєві збитки. Тобто у 2020 році рівень ризику банкрутства АТ «Укртелеком» становив менше 10%, що відповідає межі мінімального ризику 0,42 (див. табл. 2). У 2021 році $R = 0,27$, що відповідає середньому рівню ризику банкрутства, а саме, 35–50%. У 2022 році значення показника R склало 0,32, що свідчить про зниження рівня ризику банкрутства до 15–20%. Отже, в середньому за досліджуваний період рівень ризику банкрутства ПАТ «Укртелеком» становить 20%.

З метою запобігання банкрутству АТ «Укртелеком» доцільно упровадити такі заходи:

1. Залучення додаткових коштів для відновлення рентабельності діяльності. Найкращим шляхом залучення додаткових коштів є інвестиції; взяття додаткових кредитів для підприємства буде недоцільним через наявність і так великої заборгованості та збитковості останнім часом.
2. Реструктуризація боргових зобов'язань.
3. Перегляд та зміна цінової політики. Доцільно змінити ціни на надання послуг доступу до Інтернету, щоб вийти на середню ціну на ринку телекомунікаційних послуг.
4. Зміна асортименту надання послуг, пов'язана з розширенням пакетів мобільного зв'язку та Інтернет-послуг.
5. Удосконалення технологічної складової надання послуг. На жаль, підприємство не має достатніх власних технологічних можливостей для впровадження високошвидкісного Інтернету та мобільного зв'язку 4G і змушене орендувати технічні потужності в інших компаній, зокрема у ПрАТ «Київстар».

Висновки. За результатами проведеного дослідження автори дійшли висновку, що з метою запобігання ризику банкрутства АТ «Укртелеком» доцільно впровадити такі

заходи: 1) залучення додаткових коштів для відновлення рентабельності діяльності; 2) реструктуризація боргових зобов'язань; 3) перегляд та зміна цінової політики; 4) зміна асортименту надання послуг; 5) удосконалення технологічної складової надання послуг. Усе це сприятиме підвищенню ефективності та конкурентоспроможності підприємства на сучасному ринку телекомунікаційних послуг.

Як напрями подальшого дослідження за обраною тематикою зазначимо оцінку ефективності запропонованих заходів запобігання банкрутству АТ «Укртелеком» та розробку шляхів її підвищення.

Список використаних джерел

1. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент. Львів: Галич-Прес, 2017. 236 с.
2. Петленко Ю. В. Фінансовий менеджмент. Київ: Кондор, 2007. 298 с.
3. Андрущак Є. М. Діагностика банкрутства українських підприємств. *Фінанси України*. 2004. № 9. С. 118–124.
4. Клочан В. П. Оцінка моделей діагностики банкрутства. *Економіка АПК*. 2010. № 1. С. 97–101.
5. Павлов В. В. Оцінка ризику настання кризового фінансового стану на підприємстві. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. Серія “Економіка”*. 2011. Вип. 17. С. 253–257. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7186/1/33.pdf>
6. Фінансова звітність АТ «Укртелеком». URL: <https://ukrtelecom.ua/about/accounting/finansova-zvitnist/> (дата звернення: 15.03.2023).

References

1. Vaskivska, K. V., & Sych, O. A. (2017). *Finansovyi menedzhment [Financial management]*. Lviv: Galych-Press [in Ukrainian].
2. Petlenko, Yu. V. (2007). *Finansovyi menedzhment [Financial management]*. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].
3. Andrushchak, E. M. (2004). Diahnostyka bankrutstva ukrainskykh pidprijemstv [Diagnostics of bankruptcy of Ukrainian enterprises]. *Finance of Ukraine*, 9, 118–124 [in Ukrainian].
4. Klochan, V. P. (2010). Otsinka modelei diahnostryky bankrutstva [Estimation of models of bankruptcy diagnostics]. *Economics of AIC*, 1, 97–101 [in Ukrainian].
5. Pavlov, V. V. (2011). Otsinka ryzyku nastannia kryzovoho finansovoh ostanu na pidprijemstvi [Assessment of the risk of a financial crisis at enterprises]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”. Seriiia “Ekonomika” – Scientific notes of the National University of Ostroh Academy. Series “Economics”*, 17, 253–257 [in Ukrainian].
6. Finansova zvitnist AT “Ukrtelekom” [Financial report of ISC Ukrtelecom]. *ukrtelecom.ua*. Retrieved March 15, 2023 from <https://ukrtelecom.ua/about/accounting/finansova-zvitnist/> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Лазоренко Л. В., Нікіфоров М. М. Оцінка ризику банкрутства АТ «Укртелеком». *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. 2023. № 1-2. С. 77–84. doi: 10.31767/nasoa.1-2-2023.08.

Link to the article:

Lazorenko, L., & Nikiforov, M. (2023). Otsinka ryzyku bankrutstva AT “Ukrtelekom” [Bankruptcy risk assessment of JSC Ukrtelecom]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 1-2, 77–84. doi: 10.31767/nasoa.1-2-2023.08.